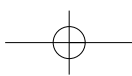
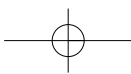
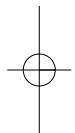

EL BALANCÍ

619

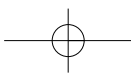
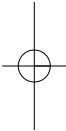
LORRIE MOORE

Al peu de l'escala

Traducció d'Albert Torrecasana

Edicions 62

Barcelona

Títol original en anglès: *A Gate at the Stairs*
© Lorrie Moore 2009

*Són rigorosament prohibides, sense l'autorització
escrita dels titulars del copyright, sota les sancions
establertes en la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta
obra per qualsevol procediment, incloent-hi la
reprografia i el tractament informàtic, i la distribució
d'exemplars mitjançant lloguer o préstec públic.*

Primera edició: octubre del 2009

© de la traducció: Albert Torrecasana Flotats, 2009

© d'aquesta edició: Edicions 62, s. a.

Peu de la Creu 4, 08001, Barcelona.

info@edicions62.cat

www.edicions62.cat

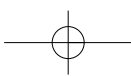
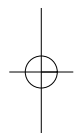
Fotocomposició: Víctor Igual
Mallorca, 374, 08013 Barcelona
Imprès a Liberduplex, s. l., Ctra BV2249, km 7.4,
Pol. Torrentfondo, 08791 Sant Llorenç d'Hortons

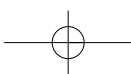
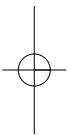
DIPÒSIT LEGAL: B. 34.593-2009

ISBN: 978-84-297-6290-7

*Aquest llibre és per a la
Vicky Wilson i per a la Melanie Jackson*

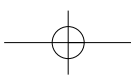
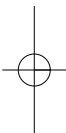

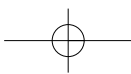
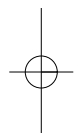

«Viure? Ja viuran els nostres criats per nosaltres».
Villiers de l'Isle-Adam, *Axel*

«Suzuki!»
Madama Butterfly

I

El fred va arribar tard aquella tardor i va agafar desprevinguts els ocells cantaires. Quan la neu i el vent es van començar a imposar, n'hi va haver molts que es van veure obligats a quedar-se i, en comptes de volar cap al sud, en comptes d'haver volat cap al sud, estaven arrupits als jardins de les cases, amb les ales estarrufades per tenir un mínim d'escalfor. Jo estava buscant feina. Estudiava i, com que necessitava fer de cangur, anava d'una entrevista a una altra per aquells barris atractius però hivernals, on les inquietants multituds de pit-roigs picotejaven el terra gelat, grisencs i alcaiguts —tot i que, de fet, hi ha cap ocell que en la millor de les circumstàncies no sembli una mica alcaigut?—, fins que a les acaballes de la meva cerca, al final d'una setmana, els ocells havien desaparegut. No vaig voler pensar en el que els havia passat. Ben mirat, això només és una expressió —de cortesia, una falsa promesa de delicadesa—, perquè, la veritat sigui dita, hi rumiava tota l'estona: me'ls imaginava morts, amuntegats en unes piles impressionants en algun camp de blat mortífer dels afores de la ciutat, o me'ls afigurava caient del cel per parelles o per trios, al llarg de quilòmetres i quilòmetres, a la frontera amb Illinois.

Èrem a desembre i buscava una feina que coincidís amb el començament de trimestre del gener. Havia acabat els exàmens i em dedicava a contestar les ofertes que trobava al tauler d'anuncis de la universitat, en concret, les de «cangur». Els nens m'agradaven... Ho dic de debò! Entesos, posem-hi que no em desagradaven. De vegades els trobava interessants. N'admirava la resistèn-

cia i el candor. I hi tenia traça, en el sentit que feia ganyotes divertides als més petits, mentre que als més grans els ensenyava trucs de cartes i m'hi adreçava amb tons teatrals i sarcàstics que els desarmaven i els embadalien. No estava tan dotada, en canvi, per cuidar canalla durant gaire estona seguida; me n'atipava, com la meva mare, potser. Quan em passava massa estona jugant als seus jocs, se'm despertava la gana mental i anhelava submergir-me en el llibre que duia a la motxilla. Sempre tenia l'esperança d'anar a dormir d'hora i de fer becaines llargues.

Havia sortit de l'institut de Dellacrosse Central i d'una petita granja situada a l'antiga Perryville Road, i havia arribat a la ciutat universitària de Troy, «l'Atenes de l'oest mitjà», com si hagués sortit d'una cova, com el fill d'un sacerdot d'una tribu colombiana que vaig estudiar a classe d'Antropologia, un nen que va assolir el grau de místic passant-se una bona part de la infantesa reclòs a les fosques i a qui només li permetien sentir històries —sense tenir cap experiència— del món exterior. Quan va sortir a la llum, va quedar sumit en un estat perpetu i sagrat d'enlluernament i de perplexitat; cap història no es podia comparar amb la realitat. A mi em passava el mateix. Res no m'havia preparat. Ni la guardiola per a la universitat del menjador, ni els bons dels estalvis dels meus avis, ni l'enciclopèdia World Book de segona mà, amb aquelles boniques gràfiques a tot color sobre la producció internacional de blat i aquelles fotografies dels llocs de naixement dels presidents. El món verd i pla de la granja sense porcs i sense cavalls dels meus pares —l'ensopiment, les mosques, la quietud de cada dia, que només trencaven les fumarades i el grinyol de la maquinària— es va fer fonedís i em va portar fins a una esplèndida vida de ciutat, plena de llibres, de pel·lícules i d'amics enginyosos. Algú havia encès els llums. Algú m'havia deixat sortir de la cova, de Perryville Road. El cervell em bullia amb Chaucer, Sylvia Plath i Simone de Beauvoir. Dos cops a la setmana, un professor jove que es deia Thad, vestit amb texans i corbata, es plantava en una aula de pagerols atordits com jo i parlava emocionat de la masturbació de Henry James amb les comes. Jo estava bocabadada. No havia vist mai cap home amb texans i corbata.

Aquella cova antiga, no cal dir-ho, havia creat un místic; la meva infantesa, en canvi, només m'havia creat a mi.

Als passadissos, els estudiants parlaven de Bach, de Beck, de la balcanització i de la guerra bacteriològica. Els nois em deien coses com ara: «Tu que ets de poble... És veritat que, si et menges el fetge d'un ós, t'hi quedes?». Em preguntaven: «Coneixes algú que s'ho hagi fet amb una vaca?». O: «És veritat que els porcs no mengen plàtans?». Jo sabia que les cabres no menjaven de les llaunes: només els agradava llepar la cola de l'etiqueta. Però això no m'ho va preguntar ningú.

Des de la nostra perspectiva d'aquell trimestre, els esdeveniments que havien tingut lloc al setembre —llavors encara no en dèiem «11-S»— ens semblaven pròxims i llunyans alhora. Els estudiants de Polítiques marxaven pel campus i per les zones de viants tot cridant: «Se'ns ha esvalotat el galliner! Se'ns ha esvalotat el galliner!». Quan els podia distingir —els galls i l'esvalot— era com enmig d'una gernació que estirava el coll i que mirava a través d'un vidre, de la mateixa manera que —ho havia après a Història de l'Art— els visitants del Louvre admiraven la Monna Lisa: *La Gioconda!*, un nom de serp i un somriure, murri i estirat, protegit a una certa distància però estudiat per portentosos papallejos. Era, com el setembre mateix, la boca d'un gat plena de canaris. La meua companya d'habitació, la Murph —una rossa de Dubuque amb pírcings al nas i les dents mogudes, que feia servir sabó negre i fil dental negre, tenia unes sortides la mar de punyents, i una vegada havia espantat els professors d'Anglès en respondre que el personatge literari que més admirava era Dick Hickock, d'*A sang freda*—, havia quedat amb el seu nòvio el deu de setembre i, quan es va despertar a casa d'ell, em va trucar, esgarrifada i feliç, mentre la televisió retrunyia de fons.

—Ja ho sé, ja ho sé —deia ella, mentre la veu se li esmunyia pel telèfon—. L'amor ha hagut de pagar un preu terriblement alt, però s'havia de fer.

Vaig alçar la veu i vaig simular un crit.

—Que porca! Estàs malalta! Han matat un munt de gent i tu només penses en el teu plaer.

Aleshores ens va agafar una mena d'histèria, una rialla espantada, culpable i desesperada que no he vist mai en cap dona de més de trenta anys.

—En fi —vaig sospirar, conscient que a partir de llavors potser no la veuria gaire—. Espero que només hi hagi marro, sense mals rotllos.

—Ui, no —va fer ella—. Els mals rotllos sempre acaben amb llàgrimes, i espatllen el marro.

Encara que els cinemes tanquessin dos dies i que durant una setmana fins i tot el nostre professor de ioga posés una bandera americana i s'hi assegués al davant, en la postura del lotus, amb els ulls tancats i dient: «Respirem fondo en honor del nostre gran país» (jo mirava al voltant tota frenètica, sense respirar quan tocava), gairebé totes les nostres converses lliscaven —amb un sorprenent poder de recuperació, per escandalós que sembli— cap a altres qüestions, des de les coristes d'Aretha Franklin fins a quin restaurant d'amos coreans feia el millor menjar xinès. Abans d'arribar a Troy, jo no havia tastat mai el menjar xinès. Però ara, a dos carrers del meu pis, al costat d'un ràpid, hi havia un lloc que es deia Peking Cafe on anava tan sovint com podia a assaborir la Delícia de Buda. A la caixa hi havia unes quantes capsetes amb galetes de la fortuna trencades que es venien amb descompte. «Només galeta trencada», prometia el rètol, «sort no». Un dia em vaig prometre que en compraria una caixa per veure quins consells —obscur, místic o mercenari, però confucians!— es podien obtenir a l'engròs. Mentrestant, els colleccionava per separat, un per cada galeta que m'arribava damunt del compte, amb rapidesa i eficiència, fins i tot abans que hagués acabat l'àpat. Potser menjava massa a poc a poc. Havia crescut menjant cada divendres peix arrebossat, patates fregides i mongeta tendra amb mantega (durant molts anys, la mare m'havia dit que la margarina, que es considerava un producte estranger, només es podia adquirir fora del nostre estat, en parades muntades a correuita a la vora de l'autopista —«SI VOLEU PARKAY, APARQUEU AQUÍ», posava als rètols—, tot just passat el senyal de benvinguda del governador d'Illinois, si bé els grangers murmuraven que

només hi compraven els jueus). I ara, ves per on, aquelles verdures xineses tan estranyes —fúngiques i gnòmiques dins la seva salsa marró— per a mi tenien el poder de les aventures o dels ritus, i representaven tota una declaració per ser assaborida. Al menjador de Dellacrosse hi havia la divisió «Informal», on et quedaves dret o t'enduiess el menjar, i, a l'extrem més elevat, «Servit a taula». Al Wie Haus Family Restaurant, on menjàvem asseguts, els seients eren de pell sintètica vermella i les parets, emplafonades i acollidores, decorades amb quadres kitsch de marc gruixut, amb pastores i bufons d'ulls esbatanats. A la carta de l'esmorzar hi posava «*Guten Morgen*», les salses es deien «*gravy*» i a la carta del sopar hi havia pastís de carn amb mató i bistec «fet al seu gust». Els divendres hi havia peix arrebossat o bullit: servien «advocats» (lota o zoarces vivípar), que s'anomenaven d'aquesta manera perquè «tenien el cor al cul». (Es pescaven al llac del poble, on les àrees de pícnic tenien cubells d'escombraries on posava: «No hi llenceu els budells dels peixos».) Els diumenges no tan sols hi havia núvols i amanida de cireres amb marrasquí i una cosa que es deia «Grandma Jell-O», sinó també «costella de primera amb *au jus*»: els coneixements de francès (o de l'anglès o dels colors dels plats) no eren precisament el fort del restaurant. *A la carte* volia dir sopa o amanida; *dinner* volia dir sopa i amanida. Els cambres anomenaven «Rockford» el rocafort de l'amanida. El vi de la casa —el negre, el blanc i el rosat— tenia sempre un bouquet de rosa, sabó i grafit, una flaire de fenc i un punt de ruralisme, tot i que la carta no en deia res i es limitava a anunciar-ne directament el color. També servien cervesa rossa i cervesa negra alemanya. Normalment per postres hi havia pastís *gluckschmerz*, amb un aspecte esponjós i amb el pes d'una muntanyeta de neu. Després d'un d'aquells àpats s'imposava la nyonya.

Ara, en canvi, lluny i sola, seduïda i salada per la salsa marró, em sentia viva i més prima. Els amos asiàtics deixaven que em submergís en els meus llibres i que em quedés tant temps com vulgués. «Plen-te el teu temps! No hi ha plessa!», em deien tot simpàtics mentre ruixaven les altres taules amb desinfectant.

Menjava mango i papaia, i em desempallegava dels fils que se m'havien encallat a la boca amb un escuradents de canyella. Menjava galetes doblegades amb molta elegància —un nervi curt de paper cuit en una orella. Bevia te calent i passat d'una tassa sense anses, servit i reescalfat en un cubell que guardaven a la nevera del rebost.

Estirava el paperet de les enterques urpes de la galeta i el feia servir de punt de llibre. Tots els meus llibres tenien paperets de la fortuna que sortien de les pàgines com cues minúscules. «Ets el cruixent fideu de l'amanida de la vida. Ets l'amo del teu destí». La Murph sempre afegia l'expressió «al llit» a qualsevol frase de les galetes de la sort, de manera que mentalment jo també les llegia a la seva manera: «Ets l'amo del teu destí. Al llit». De fet, això era veritat. «Els deutes són uns mentiders seductors. Al llit». O la no tan ben traduïda: «El teu destí florirà com una flor».

O una típica de setciències: «El futur et reserva canvis interessants».

De vegades, per millorar la broma, hi afegia: «Però no al llit».

«De seguida faràs diners». O: «La riquesa és l'home d'una dona llesta».

«Però no al llit».

Per això necessitava una feina. Havia donat el meu plasma unes quantes vegades per diners, però l'última vegada que ho havia provat, la clínica m'havia rebutjat argumentant que tenia el plasma tèrbol per culpa del formatge que havia menjat la nit abans. Plasma tèrbol! Seria la baixista! Costava tant no menjar formatge! Fins i tot la varietat més batuda i més fàcil d'untar que en to de broma anomenàvem «formatge d'encebar» (perquè tant podia servir per segellar finestres com per reforçar les juntes de les rajoles) tenia un encant balsàmic. Cada dia mirava els anuncis de feina. Com que hi havia demanda de cangurs, vaig acabar els exàmens i vaig respondre als anuncis.

Un enfilall de dones embarassades de més de quaranta anys em van penjar l'abric, em van fer seure a la sala d'estar, van fer cap a la cuina caminant com un ànec, em van preparar un te i van tornar peonant, agafant-se l'esquena, vessant te al platet i fent-me

preguntes: «Què faries si la criatura es posés a plorar i no hi hagués manera de fer-la callar?». «Pots venir als vespres?». «Quina activitat educativa proposaries per a un nen petit?». No en tenia ni idea. No havia vist mai tantes dones embarassades en un període tan curt de temps: cinc en total. Allò em va neguitejar. No les vaig veure gaire radiants. Semblaven espantades i envermellides per la pressió arterial. «El posaria al cotxet i aniríem a fer un tomb», vaig contestar. Jo sabia que la meva mare no havia fet aquelles preguntes a ningú.

—Dolly —em va dir una vegada—, jo et col·locava a tot arreu, sempre que fos un lloc relativament protegit contra els incendis.

—Relativament? —li vaig dir.

Gairebé mai no em deia pel nom, Tessie, sinó que em deia Doll, Dolly, Dolly-la o Tassalah.

—No volia amoïnar-me ni interferir en la teva vida.

De les dones jueves que he conegut, ella era l'única que pensava d'aquesta manera. Però era una jueva casada amb un granger luterà que es deia Bo, i potser per això tenia la mateixa prudència indiferent que les mares de les meves amigues. Cap a la meitat de la meva infantesa vaig deduir que era pràcticament cega. Era l'única explicació que podien tenir aquelles ulleres tan gruixudes que sovint ni tan sols trobava. O aquell calidoscopi de vasos sanguinis que li esclatava, com si fos una petúnia, als ulls, on la fatiga visual li esquitxava els blancs de color escarlata. O un simple cop amb la mà. Allò explicava per què, per estrany que sembli, gairebé no em mirava quan parlàvem, per què tenia l'esguard clavat a la taula o en una rajola de terra, com si, mig a contracor, estigués ordint la seva desinfecció, mentre la meva fúria a penes controlada em brollava per la boca amb frases que esperava que fossin, potser no aleshores, però sí més endavant, com punyals per al seu cervell.

«Seràs a la ciutat per les vacances de Nadal?», em preguntaven les mares.

Jo feia un glop de te.

«No, me'n vaig a casa. Però torno al gener».

«Quin dia de gener?».

Els vaig donar les meves referències i un resum per escrit de la meva experiència laboral. La meva experiència laboral no era res de l'altre món: només els Pitsky i els Schultz, al poble. Però també comptava com a experiència el que havia fet com a part d'un projecte a classe de Reproducció Humana: em vaig passar una setmana sencera traginant un sac de farina que pesava igual i tenia el mateix tacte que un infant. L'abraçava, l'abrigava i el posava en llocs segurs i encoixinats perquè fes la becaina; tot i que una vegada, quan no mirava ningú, el vaig entaforar a la motxilla amb uns quants llapis afilats i va acabar ben foradat. Els meus llibres, enfarinats fins al final del trimestre, es van convertir en la riota de la classe. Això no ho vaig posar al currículum.

Va ser l'única cosa que no vaig passar a net. Per guanyar-se els porucs, com deia de vegades el meu pare, m'havia posat el que els grans magatzems anomenen «jaqueta d'executiva», i potser a les dones els va agradar la professionalitat que desprenia. Ben mirat, elles eren professionals. N'hi havia dues que eren advocades, una era periodista, una altra era metge i una altra, professora d'institut. On eren els marits? «Ah, a la feina», deien totes com qui no vol la cosa. Totes tret de la periodista, que va dir: «Bona pregunta!».

L'última casa era una construcció grisa d'estuc pròpia de les praderies amb la xemeneia obturada d'heura morta. Aquella mateixa setmana ja hi havia passat pel davant: era en un revolt i hi havia vist molts ocells. Ara només hi havia una esplanada de color blanc. Al voltant de la blancor hi havia una tanca baixa de fusta de la marca Qual Line, i quan vaig empènyer la portella per entrar, em va relliscar una mica; una de les xarneres estava fluixa i hi faltava un clau. Vaig haver d'aixecar la porta per tornar-hi a passar el pestell. Aquesta maniobra —que he practicat moltes vegades durant la meva vida— em va donar un punt de satisfacció —de pulcritud, de restauració, de màgia!—, tot i que, ben mirat, se m'hauria d'haver revelat com una altra cosa: la decrepitud mal dissimulada d'algú, objectes mal cuidats però arreglats una vegada i una altra amb recursos escassos, responsabilitats eximides pel cuidador.

Dos graons de pissarra conduïen, en un exemple estrany de mala harmonia pètria, a un camí enllosat, el qual, com l'herba, es-

tava lleument enfarinat de neu. Hi vaig deixar marcades les primeres petjades del dia: potser no feien servir gaire la porta principal. Al porxo encara hi havia uns quants crisantems pansits. El gel havia encarcerat els caps cruixents de les flors. Recolzats contra la casa hi havia una pala i un rasclat, i, arraconades, dues guies telefòniques embolicades amb el plàstic.

La dona de la casa va obrir la porta. Era menuda i ferma, amb la pell molt blanca, sense bosses ni faccions flàccides, amb una pell de lli ben estirada damunt dels ossos. Els clots de les galtes semblaven empolsinats amb un toc de misteri, com amb pol·len d'un lliri tigrat. Duia els cabells molt curts i tenyits del vermell lluent de les marietes. Les arracades que portava eren dos botons d'un taronja molt intens i duia unes malles de color caoba, un jersei del color del rovell i uns llavis d'un marró tirant a granat. Semblava un experiment d'oxidació altament controlat.

—Passa —em va dir, i vaig entrar, de primer en silenci i després, com sempre, amb posat de disculpa, com si hagués arribat tard, tot i que no ho havia fet pas.

En aquella època de la meua vida no arribava mai tard. No va ser fins al cap d'un any que, tot d'una, vaig començar a tenir dificultats a l'hora d'aferrar-me al sentit del temps i a deixar amics asseguts durant mitja hora aquí i allà. El temps em passava com una ràfega, d'una manera inadvertida o absurda —rient quan podia riure—, en quantitats que era incapaç de mesurar o d'obeir.

Però aquell any, quan en tenia vint, era puntual com un capellà. Eren puntuals, els capellans? Educats en una cova, atordits pel que és diví... Per a mi ho eren.

La dona va tancar la voluminosa porta de roure darrere meu i jo vaig picar amb els peus contra l'estora trenada on estava plantada amb la intenció d'espolsar-me la neu de les sabates. Aleshores vaig fer el gest de treure-me-les.

—Ui, no cal que te les treguis —va dir—. En aquesta ciutat n'hi ha massa, d'aquesta conya primmirada dels japonesos. Que entri el fang, que entri.

Va esbossar un somriure ample, teatral i amb un punt d'eixelebrament. Havia oblidat el seu nom i esperava que no trigués gaire a dir-me'l; si no, potser no el diria mai.

—Sóc la Tessie Keltjin —vaig dir, i li vaig allargar la mà.

Me la va agafar i em va estudiar la cara.

—Sí —va dir a poc a poc, absent, escodrintyant-me els ulls, un a un, amb una calma desconcertant.

La seva mirada va traçar un cercle atent i pausat al voltant de la meva boca i del meu nas.

—Jo sóc la Sarah Brink —va dir per fi.

No estava acostumada que m'observessin de tan a prop, perquè les coses que jo mirava rarament em miraven a mi. La mare, per descomptat, no m'havia mirat mai d'aquella manera i, per norma general, feia la típica cara de pa de ral que no fomentava precisament l'estudi del món acadèmic. Sempre m'havia sentit amagada com un pinyol, secreta i fetal com el paperet cargolat de les galetes de la fortuna, i aquella ocultació no estava exempta d'avantatges, d'egocentrismes ni d'aires de grandesa alimentats pel patiment.

—Dóna'm l'abric —va dir per fi la Sarah Brink, i només llavors, quan me'l va treure i va enfilat el rebedor per deixar-lo en un penjador, vaig veure que estava seca com una arengada i que no estava embarassada.

Em va acompanyar fins a la sala d'estar i es va aturar davant del finestral de la part posterior de la casa. Jo la seguia i intentava imitar-la. Al pati del darrere, un llamp havia tocat un roure immens i gairebé tot s'havia convertit en llenya, que era apilada al costat del garatge, esperant per escalfar l'hivern. A prop de la vella soca del roure, havien plantat, lligat i subjectat un altre arbre —delicat, jove i amb l'aspecte d'un bastonet per remenar la beguda.

—Per l'amor de Déu —va dir—. Mira aquests pobres gossos.

Ens vam quedar dretes, observant. Els gossos dels veïns estaven reclosos al pati gràcies a una tanca elèctrica invisible. N'hi havia un, un pastor alemany, que entenia el funcionament de la tanca, però l'altre, un terrier petit, encara no n'havia tret l'entrellat. El pastor alemany organitzava una persecució pel pati, duia

el terrier fins a la frontera electrificada i s'aturava en sec. El terrier continuava corrent, s'electrocutava i reculava atordit i xisclant de dolor. Allò divertia el pastor alemany, que repetia el joc, i el terrier, perplex però àvid d'entreteniment, ho oblidava tot i sant tornem-hi: contra la tanca elèctrica i udols a tort i a dret.

—Fa setmanes que dura —va dir la Sarah.

—Em fa pensar en les cites —vaig comentar, i la Sara va tombar el cap i em va tornar a avaluar.

Em vaig adonar que era pel cap baix cinc centímetres més alta que jo; li veia els forats del nas, els minúsculs pèls entreteixits, com el brançam d'un arbre vist des de la base. Va somriure, li van sobresortir les galtes i la vermellor que hi havia a sota em va semblar imprecisa i equivocada. Vaig notar una escalfor a la cara. Cites? Què m'empatollava? La de les cites era la Murph, la meva companya de pis, que m'havia abandonat per anar-se'n al llit cada nit amb el aquell manso nou que havia conegut. M'havia deixat el vibrador, un objecte estrany, brunzinaire i cargoladís que, quan estava encès a tot drap, donava voltes com un dit avorrit i abotifarrat en l'aire. A quina tita es devia assemblar? A la d'algú que treballava en un circ, potser. O potser a la de Burt Lancaster a *Trapezi*. El tenia al taulell de la cuina, on me l'havia deixat la Murph, i de tant en tant el feia servir per remenar la llet amb cacau. De fet, una vegada vaig tenir una cita —l'any passat— i la vaig preparar sumint-me en un estat de trànsit en una botiga de roba interior i gastant-me quaranta-cinc dòlars en uns sostens negres taiwanesos reforçats amb bossetes d'oli i d'aigua, articulats amb cables, vius al tacte, un pitram complet, amb independència de la portadora, i que, quan me'ls vaig ajustar als pits, semblaven una bèstia fosca que s'hi arrapava per alletar-se. Mentre els portava, em va assaltar una sensació agradable, com si flotés; em sentia acalorada i sacrificial, i vaig deduir que allò feia augmentar les meves possibilitats en aquest món, ja que els meus pits de debò s'havien quedat (tal com vaig comentar una vegada en to jocós) en un plint del soterrani de la biblioteca de Dellacrosse: el millor per estalviar el caminar erecte a la columna vertebral.

Tots aquells preparatius van ser l'empolainament inútil d'una mosca: el pobre noi amb qui havia quedat es va escurar la gola i em va dir que era gai. Ens vam quedar ajaguts al meu llit, només mig despullats, mentre la roba interior negra de tots dos donava pistes falses sobre la nostra experiència. Tenia l'esquena esquitxada de grans rosats: *acnoesquena*, en deia ell. Hi vaig passar el tou dels dits, com una mena de Braille, i el missatge que transmetia estava carregat d'energia i de preocupació.

—Raret com la cinta del barret d'en Dick —va anunciar a les parets de l'habitació, recorrent al candor (o a un presumpte candor) per preparar la conquesta més fàcil i més eficient de l'esperança (una esperança, ho he d'admetre, que ja s'havia acovardit i havia esdevingut expectació).

—La cinta del barret d'en Dick? —vaig repetir, mirant al sostre.

No tenia ni idea de què volia dir. Vaig pensar en silenci en la cinta d'un barret que potser portava en Dick Hickcock. Després de la seva confessió, ens vam passar una hora estirats, tremolant i amb els ulls plorosos, i llavors ens vam aixecar i, no sé per què, vam decidir fer un pastís. Volíem sexe però vam acabar fent un pastís?

—M'agrades molt, de veritat —li vaig dir quan vam haver acabat el pastís.

«Si hagués sabut que venies, hauria fet un pastís».

Però, quan no va contestar, un silenci dur i obstinat va entrar a l'habitació i va ressonar.

—Hi ha eco aquí? —vaig dir d'una manera una mica matussera.

I ell em va mirar amb cara de llàstima i em va dir:

—Tant de bo n'hi hagués, però no.

Aleshores se'n va anar al quarto de bany i en va sortir pintat amb tot el meu maquillatge, cosa que, no sé per què, em va fer pensar que potser m'havia mentit i no era gai.

—Saps què? —li vaig dir per posar-lo a prova, però sense saber dissimular l'evident to de súplica—. Si et concentressis podries ser hetero. N'estic segura. Relaxa't, tanca els ulls de tant en tant i limita't a fer-ho. L'heterosexualitat... demana un alt grau de concentració! —vaig afegir en un to implorador.

—Potser demana més del que tinc —va dir ell.

Li vaig fer cafè —em va demanar nata, després nata freda i després tovallons de paper— i en acabat se'n va anar i es va emportar un tall de pastís calent. Només el vaig tornar a veure una vegada, fugaçment, des de l'altre costat del carrer, un dia que anava a classe. S'havia afaitat el cap, duia unes botes liles i gruixudes i, malgrat la pluja, no duia impermeable. Va entrar fent saltirons zigzaguejants, com si esquivés els trets d'uns franc-tiradors. Anava amb una dona que feia més de metre vuitanta i que tenia una nou del coll tan grossa que semblava que s'hagués empassat un puny petit. Un mocador llarg —no vaig saber distingir de qui era, tot i que, segons com, semblava que fos de tots dos— voleiava exuberant darrere seu com la cua d'un estel.

La Sara va tornar a desviar la mirada cap al finestral.

—Els veïns acaben d'instal·lar aquesta tanca invisible —va dir—. Aquest novembre, la van posar. Segur que provoca esclerosi múltiple o alguna cosa per l'estil.

—Qui són? —vaig preguntar—. Els veïns, vull dir.

Volia demostrar una mica d'interès antropològic pel barri. Encara no m'havia trucat cap de les dones que m'havien fet l'entrevista. Potser haurien preferit una noia més animada i amb més iniciativa pròpia, i jo els havia semblat ensopida i lenta a l'hora d'implicar-me. Em començava a amoïnar que, si no anava amb compte, la meva docilitat es pogués acabar convertint en un hàbit, en un tic, en una cosa que ja s'hagués incrustat i que els meus gestos continuarien expressant en el decurs de la meua vida per més que m'escarrassés a canviar-ho —com un alcohòlic que, encara que no hagi begut, fa tentines i s'embarbussa com un alcohòlic.

—Els veïns? —El rostre de la Sarah Brink es va il·luminar d'una manera artificial i va obrir els ulls de bat a bat.— A la casa dels gossos —va dir en un to de veu més apagat i teatral—, hi viuen la Catherine Wellborne i el seu marit, l'Stuart, i l'amant de l'Stuart, en Michael Batt. Els Wellborne i els Batt. Qui se'ls devia inventar, aquests noms?

—O sigui que... en Michael és gai? —vaig dir, segurament sense demostrar gaire interès.

—Sí, és clar —va respondre la Sarah—. Tothom en va ple. «En Michael és gai», murmuren els veïns. «En Michael és gai. En Michael és gai». Doncs sí, en Michael és gai. Però la qüestió és que l'Stuart és gai. —Ara la Sarah feia uns ulls alegres i brillants, com el guspireig frenètic, complagut i barat de la quinca-lla nadalenca.

Em vaig aclarir el coll.

—I què en pensa, la Catherine, de tot plegat? —em vaig aventurar a dir, intentant dibuixar un somriure.

—La Catherine... —La Sarah va fer un sospir i es va apartar de la finestra.— La Catherine... La Catherine... Doncs la Catherine passa molta estona a la seva habitació, escoltant Erik Satie. Ella, pobrissona, sempre és l'última d'assabentar-se'n. Va. —Volia canviar de tema i anar per feina.— Seu. T'explico. —De sobte va estirar un braç com si hagués tingut un espasme.— Cangur. —Va semblar que tenia la intenció de començar un discurs, però llavors es va aturar en sec, com si amb una paraula n'hi hagués prou.

Em vaig asseure en una butaca entapissada amb una mena de cotí encoixinat. *Cangur*, una sola paraula, vet aquí el que jo podia oferir. Vaig obrir la motxilla i en vaig començar a furgar l'interior buscant una còpia del currículum. La Sarah es va asseure davant meu en un sofà d'un gris clar, i semblava com si la lluentor del seu cos en pogués tacar els coixins. Va doblegar les cames cap amunt i les va entrellaçar d'una manera tan singular que feia l'efecte que la meitat inferior d'una sortia de la meitat superior de l'altra, com si tingués la part posterior dels genolls d'una grua. Com que es va començar a escurar la gola, vaig deixar de remenar i vaig deixar la motxilla a un costat.

—Ja noto els aires de l'hivern, jo —va dir. Es va girar i va tornar a tossir sorollosament, amb aquell to ressec que els metges qualifiquen d'improductiu. Es va donar uns quants copets a la panxa plana.— T'explico —va repetir—. Adoptem.

—Adopteu?

—Una criatura. D'aquí a dues setmanes adoptarem una criatura. Per això busquem una cangur. Ens agradaria tenir algú lligat amb temps i que ens fes unes quantes hores amb regularitat.

Els meus coneixements en el terreny de les adopcions era nuls. Només en plena adolescència havia conegut una noia adoptada, la Becky Sussluch; era molt guapa i molt consentida, i als setze anys s'havia embolicat amb un professor en pràctiques atractiu i escabellat de qui jo també m'havia encaterinat. A grans trets, pensava en l'adopció com pensava en gairebé totes les coses d'aquesta vida: amb inquietud. D'una banda, em semblava una broma pesada, i de l'altra, un somni fet realitat: un bon sistema per evitar la sang i els dolors del part i, des de l'òptica del nen, la fantàstica constatació que els teus pares no són els teus pares. Els teus gens podien alçar el braç i fer-lo anar amunt i avall diverses vegades a tall de celebració. Sí! No hi estaves emparentat! Ves per on, a la màquina de segells que hi havia a Correus, hi havia comprat no feia gaire els segells dedicats a l'adopció que acabaven d'expedir —«Adopteu un nen», «Formeu una família», «Creeu un món»— i els havia enganxat amb murrieria a les cartes que enviava a la mare. Era una mena de malícia a la qual em semblava que tenia dret. Era silenciosa i fàcil de negar.

—L'enhorabona —vaig murmurar. Era això el que es deia?

El rostre de la Sarah es va il·luminar d'agraïment, com si ningú encara no li hagués dedicat cap paraula engrescadora sobre aquella qüestió.

—Moltes gràcies! Tinc tanta feina al restaurant que les persones a qui els ho comento es comporten d'una manera estranya i callen, molt amoïnades per mi. «Ah, sí?», diuen, i llavors tot el neguit els brolla per la boca. Es pensen que sóc massa gran.

Vaig fer que sí sense voler. Quant a la conversa, no tenia la més petita idea d'on érem. Vaig buscar —com em veig obligada a fer massa sovint— un llenguatge, o fins i tot una octava, amb els quals em pogués comunicar. Em vaig preguntar quina edat devia tenir.

—Sóc la mestressa de Le Petit Moulin —va afegir la Sarah Brink.

Le Petit Moulin. El coneixia una mica. Era un d'aquells restaurants cars del centre; tots els entrants anaven ben carregats d'anet; les sopes i les postres estaven tan guarnides que sembla-

ven obres de Pollock; els filets i les llonzes se servien empolsinades d'espígol dels follets. Eren restaurants on els estudiants no anaven mai, llevat de si t'acabaven d'aparellar amb un noi de la fraternitat, de si havies quedat amb un degà adjunt o de si rebies una visita dels amoïnats pares dels afores. Jo sabia que Le Petit Moulin servia plats que tenien nom d'instrument —timbal, *quenelle*—, però només Déu devia saber què eren. Una vegada havia provat d'estudiar la carta que tenien a l'urna il·luminada de l'entrada i, mentre observava les paraules, la coïssor del meu exili m'havia humitejat els ulls. Era un restaurant que segurament servia les patates del meu pare, tot i que és poc probable que el meu pare hi pogués anar. El sopar més econòmic valia vint-i-dos dòlars, i el més car, quaranta-cinc. Quaranta-cinc! Per aquest preu et podies comprar uns sostens amb un farcit d'oli i d'aigua!

Vaig tornar a remenar dins la motxilla i hi vaig trobar el currículum doblegat i una mica rebregat, però l'hi vaig donar de totes maneres.

—Em sembla que el meu pare feia de proveïdor a alguns restaurants de la contrada —vaig dir—. Fa uns quants anys.

La Sarah Brink va donar un cop d'ull al currículum.

—Que ets parenta d'en Bo Keltjin de les patates Keltjin...?

Em va fer un salt el cor quan vaig sentir anomenar les patates del pare: les Kennebec, les Norland, les Pontiac, les Yukon Or, algunes de la mida de les bales, d'altres com grans de raïm, dependent de la sequera, de l'època en què s'havien enterrat i de les intencions dels escarabats; tot resumit i expressat d'aquella manera a la sala d'estar de la Sarah.

—És el meu pare —vaig dir.

—Què dius ara? Me'n recordo perfectament, del teu pare. Les seves Perles Klamath tenien molta fama. I les Fingerling grogues també. I les Confeti de color lila i rosa eren les primeres que es venien en aquelles terrines entreteixides, com si fossin joies. I aquelles patates noves que ell anomenava «Ous d'Ànec Keltjin». Sobre aquestes fins i tot vaig elaborar una teoria.

Vaig fer que sí amb el cap. Tornant de la lluna de mel —van anar a Anglaterra—, el pare havia passat de contraban una Jersey

Royal amb molts ulls per la duana de Chicago, i tan bon punt van arribar a Dellacrosse, els havia plantat al graner, en torretes i menjadores, a l'hivern, i a terra a la primavera, i després havia venut els seus «ous d'ànec» als restaurants.

—M'afanyava a anar a mercat a les sis del matí per tenir-ne. Així que arribava l'abril, els tornava a posar a la carta.

Començava a divagar. Amb tot, em va fer il·lusió que algú parlés bé del pare. A casa no era un agricultor gaire respectat: ho feia per afició, era un hortolà, no tenia gaires hectàrees, només uns quants ànecs (que cada tardor es violaven els uns als altres amb una brutalitat a la qual no ens vam acostumar mai), un gos, un tractor, una pàgina web (una pàgina web, per l'amor de Déu!) i dues vaques decoratives amb el cap esquitxat de taques que donaven una llet sospitosa. (Es deien Bess i Guess, o Llet i Fems, i el meu pare no les deixava pasturar per la vora del rierol com gairebé totes les vaques dels grangers del voltant. Una vegada vaig munyir la Bess amb les ungles tallades a consciència per no fer-li mal; el tacte íntim de les mamelles peludes i sembrades de venes del color de l'espígol va estar a punt de fer-me vomitar. «No cal que hi tornis, no passa res», em va dir el pare. Quina mena de filla de granger era, jo? Vaig repenjar el front contra un costat de la Bess per asserenar-me i aquella escalfor sobtada, juntament amb les nàusees, em va fer sentir que l'estimava.) També havíem tingut una truja molt animada que es deia Helen: venia quan la cridaves i somreia com un dofí quan hi parlaves. No la vam veure durant uns quants dies i un matí, mentre esmorzàvem ous amb cansalada, el meu germà va dir: «Que és la Helen?». A mi em va caure la forquilla i vaig exclamar: «És la Helen? És la Helen?». I la mare també va deixar de menjar i va clavar els ulls en el pare: «Bo, és la Helen?». El següent porc que vam tenir no el vam conèixer i es va dir WK3746. Més endavant vam tenir una cabra dolça però nerviosa que es deia Lucy, i de vegades la veies deambulant pel pati, lliure com un ocell, amb en Blot, el nostre gos.

Els del sindicat de pagesos van amonestar el pare perquè no disposava de tots els accessoris necessaris. La seva granja era un hort que se li havia descontrolat una mica, però només una mica.

A més, no s'havia pintat el graner d'aquell vermell tan barat que camuflava la sang i que era el més característic al camp (a la mare, en veure'l retallat contra la verdor dels camps i dels matolls, li recordava massa el Nadal), sinó de color blau i blanc, com el cel, extravagància que sovint era el tema de conversa a les botigues de pinso de la contrada. (Aquells colors, però, eren del gust de la mare, perquè, m'imagino, la traslladaven a Israel i a la festa de Hanukkà, tot i que ella deia que detestava tant el país com la celebració. La capacitat per ser feliç de la mare era com un osset de caldo que salava una bona olla.) Per acabar-ho d'adobar, la casa on vivíem era massa elegant per als estàndards locals: maó groguenc de Wisconsin barrejat amb el de Chicago per formar un dibuix de daurats i roses foscos, i amb la teulada de mansarda d'un granger acabalat, per bé que no ho era. De vegades, el pare també pintava les dents dels plafons de color marró o carbassa i, altres vegades, d'un lila ben cridaner; les pintava d'un color diferent si fa no fa cada dos estius. Què era, aquell home, «un marie-ta del ballet de Minnesota»? De vegades feia veure que era sord i tirava endavant empès pel sentit de l'humor i per la força de voluntat. Seguint l'exemple ecològic, havia construït a mà una sala familiar annexa a la casa, la primera de la regió, i barrejava la seva pròpia escaiola de fang i l'aplicava amb les mans en unes estranyes bales de fenc entaforades entre les bigues. Els veïns no estaven gens sorpresos: «Punyeta. En Bo s'ha fet una cabana amb fang i palla i se l'ha enganxat al seu cony de casa». Els ampits eren de pedra calcària, però ja estaven fets i només els va haver de col·locar. Gairebé mai no defallia. Li encantava la seva vella vaqueria de color blau, amb les galledes rovellades que no es llençaven mai i el rierol del costat, que encara refredava la llet i desembocava en un petit viver de peixos. També tenia un bosquet i uns quants camps cultivables. Ben mirat, era agricultura de muntanya, simple horticultura, però a la contrada el consideraven un personatge una mica desdenyós, tot un foraster. Semblava que la seva idiosincràsia anés més enllà de les qüestions de realisme social i de les relatives a Déu, l'home i l'existència. El pare mirava de no fer servir llavors híbrides —ni tan sols plantava cogombres anglesos—

i per això els seus enciams sortien abans. Potser això semblava divertit, juntament amb l'escassa superfície de terreny, l'encara més escassa assistència als sopars de la parròquia i a les fires de la comarca, i, per acabar-ho d'arrodonir, una esposa excèntrica d'una ètnia indeterminada que, per ser la dona d'un granger, se n'anava a dormir massa tard i no se la veia mai gaire atrafegada. (La mare col·locava miralls de cos sencer darrere dels parterres amb flors perquè fes la impressió que n'hi havia el doble i per aparentar que havia fet el doble de feina al jardí.) A l'hora de cultivar la terra, no semblava que el meu pare seguís les instruccions de cap llibre, sinó que, pitjor encara, semblava que seguís les d'un article de revista: els que cultivaven ginseng estaven més ben considerats que ell. Malgrat tot, ell intentava caure simpàtic: plantava un petit camp de soja per espavilar la terra, per atraure els insectes de l'alfals dels veïns i per donar-los un cop demà. També feia rotacions en les collites, no tan sols pel terreny, sinó per confondre l'enemic: si un any sembraves blat on hi havia hagut patates i plantaves patates on hi havia hagut soja, les plagues amb prou feines t'afectaven; a tot estirar, eren de paràsits avorrits, sense l'esma necessari per localitzar cap refrigeri. La nostra terra tenia un to de xocolata i tenia estructura, com el vi. La terra amb atrazina era un trist amuntegament de terrossos secs i grisos. El pare era d'àmbit local i era verd, orgànic i correctament lent, però anys enrere havia refusat formar part de cap de les cooperatives de productes orgànics que acaparaven els antics horts. Això encara el va aïllar més. Li deien Tofu Tom; o Bo, el Príncep del Tofu; de vegades ho deixaven en Bofu, per bé que ell plantava patates.

—Sí, les seves patates tenien una bona reputació, si més no en alguns llocs —em vaig afanyar a afegir—. Fins i tot la meua mare les admira, i no se la complau fàcilment. Una vegada va dir que eren un regal del cel i sovint les anomenava «*pommes de terres de l'air*». —Estava començant a xerrar massa.

—Que curiós —va dir la Sarah.

—Sí. Deia que no existia cap nom que les definís amb prou precisió.

—Segurament tenia raó. Que interessant.

Vaig tenir por que la Sarah no fos una d'aquelles persones que, en comptes de riure, deien: «Que curiós», o que, en comptes de somriure, deien: «Que interessant», o que, en comptes de dir: «Ets una idiota integral», deien: «Em sembla que és una mica més complicat del que dius». No sabia mai com actuar davant d'aquelles persones, sobretot davant d'aquelles a qui, quan has acabat de parlar, els agrada dir en un to enigmàtic: «Ja». Normalment callava.

—Sabies que el pare de Joana d'Arc es dedicava a plantar patates? —va dir la Sarah—. Va ser precisament als patatars de son pare on va sentir veus per primera vegada. Això sí que són unes patates llegendàries.

—No m'estranya gens. Jo també he sentit veus als patatars del meu pare —vaig dir—. Però normalment venien el radiocasset del meu germà, que retrunyia darrere el tractor.

La Sarah va fer que sí amb el cap. No la vaig poder fer riure. Potser jo no era prou divertida.

—Ha cultivat nyams, el teu pare? —em va preguntar.

Nyams! Amb aquella cueta de rata i aquell lloc escandalós que ocupava en l'art contemporani —ho havia llegit tot just l'any abans.

—No —vaig dir.

Tenia la sensació que les meves entrevistes s'havien convertit en una caiguda lliure. No acabava d'entendre per què dèiem el que dèiem.

—Les patates neixen dels ulls d'altres patates —vaig dir, sense que vingués gaire a tomb.

—Sí. —La Sarah em va mirar amb deteniment.

—A l'hivern, el meu germà i jo en disparàvem amb uns tubs i amb petards —vaig afegir arran d'una associació lliure d'idees—. Metralletes patateres. Ens ho havíem passat molt bé jugant-hi quan érem petits. Agafàvem patates fredes de les naus i tubs de PVC. Organitzàvem petits exèrcits i lliuràvem batalles.

La que tot seguit va recórrer a l'aleatorietat va ser la Sarah.

—Quan tenia la teva edat, vaig estar uns quants mesos a França, amb una família. Un dia estava amb la filla, la Marie-

Jeanne, que feia el mateix curs que jo, i li vaig comentar que trobava interessant que els francòfons del Canadà diguessin *patate* a les patates i que a França les anomenessin *pommes de terres*. I ella em va dir: «Nosaltres diem *patate*». Però quan més tard ho vaig comentar amb el seu pare, es va posar ben seriós i em va dir: «La Marie-Jeanne ha dit *patate*? No ho hauria de dir mai, *patate!*».

Vaig riure sense saber ben bé per què, però amb la sensació que no em faltava gaire per saber-ho. Em va venir al cap un record llunyà: una nota que em va passar un malxinat quan fèiem setè. «No riguis tant», em deia.

La Sarah va somriure.

—El teu pare semblava molt bon home. De la teva mare, en canvi, no me'n recordo.

—No venia a Troy gairebé mai.

—Ah, no?

—De vegades venia a mercat amb boques de drac. I amb gladiols. Es veu que aquí en diuen *gladioli*, i això la irritava de mala manera.

—Sí —va dir la Sara, somrient—. A mi tampoc m'agrada.

Érem en un estadi d'acord cordial i gratuït.

—Conreava flors —vaig prosseguir—. N'ajuntava unes quantes amb una goma elàstica i en feia rams. Un dòlar cada ram, valia.

La veritat era que la mare estava orgullosa d'aquelles flors i les fertilitzava amb una protecció a base de pebre d'aigua. El pare, en canvi, encara estava més orgullós de les seves patates i no va fer servir mai el pebre d'aigua. «Massa metalls pesants», deia. «Una vegada l'avió d'un grup de rock es va estavellar al llac on creix aquesta planta», comentava en to de broma, tot i que, tècnicament parlant, el grup era de *rhythm and blues*. El que era evident era la qüestió de l'aigua: per culpa de les mines de guix del nord, l'adjectiu més suau per definir-la era *tèrbola*.

Se'm feia estrany pensar que aquella dona, la Sarah, hagués conegut el meu pare.

—Els vas acompanyar mai a la ciutat? —em va preguntar.

Em vaig regirar una mica. No m'esperava haver de recórrer al meu passat en aquelles circumstàncies, i el fet d'haver-lo de cri-

dar, d'haver-lo de convèncer perquè s'acostés, va ser com intentar ensarronar alguna cosa molt recelosa.

—No gaire. Em sembla que una vegada o dues els vaig acompanyar amb el meu germà, però ens passàvem l'estona corrent i fent empipar la gent. També recordo que un altre dia em vaig passar molta estona llegint un llibre sota la taula atrotinada de la parada. I potser una altra vegada em vaig quedar al camió.

O potser això va ser a Milwaukee. No me'n recordava.

—Encara s'hi dediquen? Fa temps que no el veig a mercat.

—Ui, no gaire —vaig contestar—. Van vendre molts terrenys a uns amish i ara estan quasi retirats.

M'agradava molt dir «quasi». Ho deia molt sovint, en comptes de «gairebé», de «si fa no fa», d'«així així»... S'havia convertit en un tic. «Estic quasi a punt per marxar», deia. O: «Avui em trobo una mica quasi». La Murph em deia Quasimodo. O Kami-quasi. O Quasi Guillada.

—O quasi el que sigui —vaig afegir.

De fet, el meu pare no estava quasi retirat, sinó quasi alcohòlic. No era gran, però es comportava com un vell, com un vell sonat. Per divertir-se, sovint agafava la segadora i enfilava les carreteres de la comarca per alentir el trànsit. «N'he tingut disset al darrere», va presumir una vegada davant la mare. «Déu n'hi do, disset», va dir ella. «Val més que vigilis».

—Quants anys té el teu pare? —em va preguntar la Sarah Brink.

—Quaranta-cinc.

—Quaranta-cinc! Ostres, jo en tinc quaranta-cinc... Això vol dir que sóc prou gran per ser la teva... —Va respirar fondo mentre mirava de pair la seva estupefacció.

—Per ser el meu pare? —vaig dir.

Era broma. No ho vaig dir per insinuar que no era prou femenina. Si no va ser una broma reeixida, com a mínim va ser un compliment, perquè l'últim que volia, ni tan sols en la meva imaginació, ni tan sols per un segon, era que aquella dona sofisticada confluis amb la meva mare, una dona tan frugal i tan despistada que una vegada m'havia arribat a donar —perquè la desés, perquè

ho sabés, perquè la portés!— la seva roba interior de puntes, negra i elàstica, que se li havia encongit a l'assecadora, tot i que jo només tenia deu anys.

La Sarah Brink va riure, una quasi rialla, una rialla bastida socialment: una col·lecció de notes predeterminades, com els tocs d'un timbre.

—Et passo un resum de la feina —va dir quan va haver acabat de riure.

Tornant cap a casa, vaig passar pel costat d'un esquirolet atropellat. Els budells, tous i d'un to escarlata, li sortien per la boca, com el globus d'un còmic, i el vent li arriava amb delicadesa el pelatge de la cua, com si encara fos viu. Vaig intentar recordar tot el que la Sarah Brink m'havia dit. Com que em faltava gairebé un quilòmetre per arribar al pis, vaig reproduir llargs fragments amb la seva veu, encara que el vent fred era dels que intimidaven els viants fins al silenci mental. «Es tracta d'una feina que per a nosaltres té una importància cabdal, encara que ens hi hàgim posat a última hora. Si t'agafem a tu, ens agradaria que hi fossis per a qualsevol cosa i des del primer dia. Ens agradaria que et sentissis part de la família perquè, ben mirat, ho series». Vaig intentar recordar en qui em feia pensar la Sarah Brink, tot i que estava segura que no era ningú que hagués conegut. Potser em recordava algun personatge d'alguna sèrie de televisió que havia vist feia anys. Però no n'era l'estrella, això segur. Devia ser més aviat l'endregada companya de pis de la protagonista o la cosina eixelebrada de Cleveland. Jo sabia que, fins i tot després d'haver tingut una criatura, no es desempallegaria d'aquella qualitat de tietta Mame el temps que li durés la maternitat. M'imaginava, però, que hi havia coses pitjors.

Al cel, la claror era tènue i esmunyedissa. Només eren quarts de tres de la tarda i ja començava a vesprejar. En aquells dies pre-nadalencs, el sol es ponia més d'hora que mai. «Els dies més curts de l'any», deien, un eufemisme per dir que eren els més foscos. El cas era que aquella circumstància contribuïa a una solitària cami-

nada fins a casa. El pis era en una d'aquelles antigues cases de fusta properes al campus, al gueto d'estudiants que limitava amb l'estadi de la universitat. Era una casa que feia cantonada, de la qual jo compartia el pis de la primera planta mirant cap al sud, a mà esquerra un cop havies enfilat les escales del porxo, amb la Murph, el nom real de la qual, Elizabeth Murphy Krueger, adornava la nostra bústia juntament amb el meu, en una targeta d'un verd llampant. A l'altre costat del carrer, la paret de formigó gris de l'estadi s'elevava fins a una altura que triplicava la dels edificis circumdants i entenebria el barri d'una manera brutal. A la primavera i a la tardor, les bandes de música desfilaven fent ressonar les tubes i els timbals i ens trontollaven els vidres de les finestres. El sol només s'escolava al pis quan el teníem ben bé al damunt —al maig, al migdia— o els matins d'hivern en què l'atzar el reflectia als flocs de les nevades, o a la tarda, quan, depenent de l'angle de la posta, llampurnejava fugaç a través de les finestres de darrere la cuina. Quan una clapa generosa de sol apareixia a terra, posar-s'hi a sobre era tot un goig. (Era massa gran o massa jove, jo, per disfrutar d'una cosa com aquella? No tenia l'edat adequada, això segur.) Després d'un xàfec o durant el desglaç, si passaves pel costat de l'estadi, podies sentir els dolls d'aigua que el recorrien des dels seients més elevats, davallant fila a fila fins a baix de tot, en una cascada perfectament graduada, tot i que, capturat i amplificat dins l'estructura de formigó de l'estadi, de vegades el so es convertia en un rugit eixordador. Sovint n'hi havia que s'aturaven a la vorera, assenyalaven l'exterior de l'estadi i exclamaven: «És buit, oi? Què és aquest soroll?». «És la revolució», li agradava respondre a la Murph. Per a ella, els estadis eren llocs on disparaven als insurgents; per això el fet de viure-hi tan a la vora li despertava sentiments contraposats, per no parlar dels sentiments que li despertaven els dies de partit, quan amb prou feines hi havia espai a la vorera, els cotxes aparcats dels espectadors que venien de fora atapeïen els carrers, els crits d'ànim des de les grades es transformaven en un vent que xisclava a través de la ciutat i els milers de jaquetes vermelles dels aficionats eren com una invasió d'escarabats brillants. Els diumenges al matí,

l'endemà del partit, la vorera estava sembrada de cartells de cartó que deien: «Busco entrades».

Ara, però, la Murph només era la meva companya de pis, en teoria, perquè gairebé sempre feia vida a un quilòmetre i mig de distància, en un pis rellogat amb el seu nou manso, un estudiant de sisè any. Jo tendia a oblidar-ho —mirava endavant per comentar-li alguna cosa, em preguntava què podíem fer per sopar, amb l'esperança de veure-la davant meu, rumiant-hi, amb el jersei sobre les espatlles i les mànigues al voltant del coll, amb aquell aspecte elegant que a mi m'hauria fet semblar una boja. Però llavors arribava a casa i m'adonava que tornava a estar sola. Sempre em deixava pel pis restes reveladores del naufragi, roba treta a corre-cuita, notes escrites a rajaploma. «Ei, Tass, perdona, m'he acabat la llet». Em vaig trobar amb l'ambivalència d'haver de pagar amb solitud un pis que no podia pagar sola. No era cap turment: sovint no la trobava gens a faltar. Però de vegades sentia una fiblada fonda i fugaç quan entrava per la porta i veia que no hi era. Un parell de vegades, però, havia tingut la mateixa sensació quan sí que hi era.

La podridura resseca i porosa dels graons de l'entrada encara aguantava el pes —sis llogaters prims en fila índia—, però cada vegada que els enfilava tenia por que fos l'última: segur que la pròxima vegada els meus peus els travessarien i la Kay del pis de dalt hauria de trucar a un equip de rescat perquè em traguessin de la runa estellada. El propietari de la casa, el senyor Wettersten, era el clàssic absent, tot i que creia en les bones calderes i no estalviava en calefacció. Tant et podies dutxar unes quantes vegades al dia com a l'últim moment: al costat dels radiadors els cabells se t'assecaven en un tres i no res. De vegades, al pis hi havia tanta calfor que les ungles se'm ressecaven, se m'esquerdaven i se'm trencaven dins els guants, on sovint, a les puntes de llana dels dits, hi havia fragments d'ungla enganxats. Ara, quan vaig obrir la porta i vaig entrar al pis, les canonades ressonaven a còpia de petites explosions internes; encara no se n'havia rebentat cap, però si la caldera s'encenia a la nit, el trontolleig feia que et despertessis sobresaltada. De vegades era com viure en una fàbrica. La

Kay, que vivia al pis més gran, era una dona de mitjana edat i l'única llogatera que no era estudiant, i sempre estava embrancada en alguna disputa sobre l'edifici amb el propietari. «No té ni idea del que l'espera si deixa que l'edifici es consumeixi d'aquesta manera», em va dir una vegada. «Quan hi ha alguna cosa que no rutlla, no penso en res més. No tinc cap altra vida. Puc convertir això en la meva vida. No sap amb qui s'enfronta. S'enfronta amb algú sense vida». De manera que deixàvem que la Kay s'encarregués dels problemes de la casa. Feia més d'una dècada que hi era. De vegades, quan la Murph parlava dels llogaters, els deia la Família Desori, però jo donava per fet —si més no ho esperava i resava perquè fos així— que es referia al seu, de desori.

Quan vaig travessar la cambra del davant per llançar les coses al sofà, els taulons del terra —gastats i provisionals, per paradoxal que sembli— van cruixir amb força —sobretot ara que la humitat s'havia fet fonedissa. Malgrat els gemecs i els espetarrecs constants de les canonades i del terra, les habitacions tenien un aire de solitud hivernal. La llar de foc, freda i en desús, era un perill controlat —quina esperança de confort hi havia sense el risc d'una mort abrusadora? Ens havíem d'arriscar? Sí, vaig suplicar una vegada, sí! Hi teníem els CD. Repenjat al racó hi havia el baix amb l'amplificador, frisant perquè assagéssim, però jo no en feia cas. Tenia un Dan Armstrong Lucite transparent, com el de Jack Bruce, el baixista de Cream, i m'havia après uns quants fragments de diverses cançons que normalment no es tocaven amb el baix: sabia tocar coses de Modest Mouse, de Violent Femmes i de Sleater-Kinney («No és aquell hospital de Nova York on van els que tenen càncer?»), em va preguntar una vegada el meu germà), i també de velles glòries com Jimi Hendrix, i *Milestones*, *Barbara Ann*, *Barbara Allen*, *My favorite things* i el *Happy birthday* (com si el toqués Jimi Hendrix però amb el baix!). Una vegada, a Della-crosse, em vaig avenir a actuar en un concert: vaig tocar *Blue bells of Scotland* amb una faldilla escocesa. Una faldilla escocesa amb un baix transparent! Un baix que va aconseguir un so molt semblant al d'una gaita. I com que el concert formava part d'una fira de la comarca, em van donar una cinta verda on posava: «Noia lí-

rica». En aquella fira estúpida ningú no en tenia ni punyetera idea i no hi vaig tocar mai més.

El llumet del contestador feia pampallugues al passadís. Vaig prémer el *play*, vaig apujar el volum i vaig entrar a la meva habitació, on em vaig deixar caure al llit, enmig de la penombra d'aquella tarda islandesa, amb la porta oberta per escoltar les veus d'una corrua de dones, els seus desigs i les seves peticions.

La primera era la germana de la Murph. «Ei, sóc la Lynn. No hi ets, ja ho sé, però truca'm quan hi siguis». La segona era la meva mare. «Hola, Tassie? Sóc la mare». Llavors penjava estrepitosament. Li havia caigut el telèfon o només era un altre exemple del seu estrofolari estil personal? El tercer era el meu tutor, que també era degà de les dones. «Sí, sóc el degà Andersen i estic buscant la Tassie Jane Keltjin». Sempre oblidava que en el nostre missatge no hi havia cap indicatiu que digués de qui era el telèfon a on trucaven. Només se sentia la Murph cridant: «Deixa el teu missatge després del senyal, si no hi ha altre remei! No hi som!». El trobàvem molt divertit. La veu del degà Anderson era dolça però forçada, una combinació que vaig intentar aprendre durant moltes hores de la meva adolescència, tot i que hauria valgut més que les hagués invertit a aprendre parsi. «Tassie, em podries deixar una còpia de la teva fitxa del tercer trimestre a la bústia d'Ellis Hall? Moltes gràcies. L'he de signar i em sembla que no ho vaig fer, no sé per què. Bones vacances». Un silenci llarg i indecís precedia l'últim missatge. «Sí, hola, sóc la Sarah Brink i trucava per parlar amb la Tassie Keltjin». Llavors hi havia un altre silenci llarg i indecís. Em vaig incorporar per escoltar si deia res més. «Em podria trucar aquest vespre? Moltes gràcies. És el 357-7649».

Primer de tot vaig trucar a la mare. Com que no tenia bústia de veu, vaig deixar que sonés deu vegades i vaig penjar. Tot seguit vaig rebobinar el contestador i vaig tornar a posar el missatge de la Sarah Brink. De què tenia por? No n'estava segura. El cas és que vaig decidir no trucar-li fins l'endemà al matí. Em vaig posar la camisa de dormir, em vaig fer un biquini sense pernil i una mica de te de menta, me'ls vaig endur a l'habitació i els vaig in-

gerir al llit. Envoltada d'engrunes de pa i de greix, d'uns quants diaris i d'un llibre, em vaig adormir.

Em vaig despertar enlluernada per un sol blanc. M'havia descurat d'abaixar l'estor i havia nevat durant la nit; els raigs del matí es reflectien a la neu dels ampits i al sostre baix del costat, i l'habitació estava encesa amb flames de claror diürna. Vaig intentar no pensar en la meua vida. No tenia cap bon pla que es pogués consolidar a llarg termini —ni cap pla dolent: no tenia cap pla— i la confusió que això implicava, comparada amb les ambicions clares de les meves amigues (matrimoni, canalla, carrera jurídica) de vegades m'avergonyia. Altres vegades defensava per a mi mateixa que aquella condició era moralment i intel·lectualment superior —la meua era una vida oberta, preparada i lliure—, però allò no la feia menys solitària. Em vaig llevar, vaig avançar descalça pel terra fred i em vaig fer un cafè, amb un filtre marró de plàstic de la marca Melitta i un tovalló de paper, i el vaig abocar en una tassa de terrissa on posava «Moose Timber Lodge». La Murph hi havia anat a passar un cap de setmana amb el nou manso.

El telèfon va tornar a sonar abans que el cafè em fes efecte i em donés paraules per dir; malgrat tot, vaig despenjar.

—Hola, ets la Tassie? —va dir aquella veu recentment familiar.

—Sí, sóc jo. —Vaig fer un glop frenètic de cafè. Quina hora era? Massa aviat per fer trucades.

—Sóc la Sarah Brink. Que t'he despertat? Em sap greu. Truco massa d'hora, oi?

—No, no —vaig dir perquè no pensés que era una gandula. Valia més mentir.

—És que no sabia si havia deixat el missatge al contestador que tocava. I volia tornar a parlar amb tu com més aviat millor, abans que acceptessis alguna altra oferta. —Il·lusa.— Ho he comentat amb el meu marit i ens agradaria oferir-te la feina.

Podia haver comprovat les referències que li havia donat? Hi havia hagut prou temps?

—Oh, gràcies —vaig dir.

—Començarem amb deu dòlars l'hora, amb la possibilitat d'anar pujant...

- D'acord. —Vaig fer un altre glop perquè se'm despertés el cervell. Que parli el cafè!
- Hi ha un problema, però. Hauries de començar avui.
- Avui? —Vaig fer un altre glop.
- Sí, em sap greu. Anem a Kronenkee a conèixer la mare biològica i ens agradaria que ens hi acompanyessis.
- Ah, sí, entesos, cap problema, suposo.
- Acceptes la feina, doncs?
- Sí, suposo que sí.
- De veritat? No saps pas l'alegria que em dones.
- Ah, sí? —vaig dir, i mentrestant em preguntava: «On és la reunió orientativa del primer deia de feina? On és la presentació amb Power Point titulada *Has triat un lloc magnífic per treballar?* El cafè començava a fer efecte, però no hi ajudava gaire.
- Oh, i tant que sí —va dir ella—. Pots ser aquí al migdia?

Havien quedat amb la mare biològica a les dues al restaurant Perkins de Kronenkee, una ciutat a una hora de camí amb un nom mig alemany i mig indi que sempre havia pensat que significava 'wampum'. La treballadora social encarregada de l'agència d'adopció hi seria amb la mare biològica i els assistents a la trobada s'avaluàrien alegrement els uns als altres. Havia fet a peu la mitja hora que em separava de casa de la Sarah Brink i després em vaig esperar vint minuts més mentre ella acabava d'enllestir quatre coses: feia truca-des ràpides al restaurant —«Meeska, els *coulis* Concord han de ser alguna cosa més que confitura de raïm!»— o buscava desesperada les ulleres de sol —«No suportó que la neu m'enlluerni en aquelles carreteres de doble carril»— i aprofitava qualsevol moment per demanar-me perdó des de la cambra del costat. Un cop al cotxe, em vaig asseure al davant, al seu costat, perquè l'Edward, el seu marit, a qui, per curiós que semblés, jo encara no havia conegut, estava empanat en una reunió i havia dit a la Sarah que hi anés sense ell.

—El matrimoni —va dir la Sarah amb un sospir, com si jo sabés a què es referia.

La veritat és que vaig trobar estrany que no fos amb ella i, so-

bretot, que em toqués anar-hi en el seu lloc. Malgrat tot, vaig fer que sí amb el cap.

—Deu estar enfeinat —vaig dir, donant-li el benefici del dubte, tot i que em començava a rondar pel cap la possibilitat que l'Edward fos..., bé, un poca-solta.

Vaig mirar la Sarah de cua d'ull i vaig veure que duia el cap descobert i que s'havia cargolat dues vegades al voltant del coll un mocador llarg de color cirera. El sol incidia en el seu pentinat enginyós i en els flocs rebels de desfila blanca de la seva jaqueta de mariner. Però, sobretot pel fet de portar ulleres de sol a l'hivern —una cosa que jo havia vist molt poques vegades—, tenia un aspecte glamurós. Com que jo no estava gaire avesada a parlar amb adults, em vaig sentir força còmoda callant al seu costat, i ella de seguida va sintonitzar l'emissora de música clàssica i ens vam passar tot el viatge escoltant *Quadres d'una exposició* i *Una nit a la muntanya pelada*, de Mussorgski.

—M'han dit que la mare biològica és molt guapa —va dir la Sarah en un moment del trajecte.

No vaig saber què dir i no vaig dir res.

Ens vam esperar una estona al segon compartiment del Perkins, assegudes al mateix costat de la taula perquè les dues persones que esperàvem tinguessin lliure el seient del davant. La Sarah va demanar cafè per a totes dues i jo vaig estudiar la carta plastificada del restaurant, que contenia tot de fotos petites de patates ben rosses distribuïdes en un enciam d'un verd llampant i amb volants al costat de rodanxes de tomàquet grosses com rellotges. Què demanaria? Hi havia l'amanida Bread Bowl, la truita Heartland i unes quantes begudes «inesgotables», per als famèlics i per als assedegats —em sembla que jo entrava en totes dues categories—. La Sarah va demanar el cafè «inesgotable» de la casa per a la taula sencera i la cambrera el va anar a buscar.

—Mira, ja són aquí —va murmurar la Sarah.

Vaig alçar la mirada i vaig veure una dona corpulenta de mitjana edat amb una parca d'un rosa tirant a fosc que subjectava el braç d'una noia que devia tenir si fa no fa la meua edat, o potser era més jove i tot. Estava molt prenyada, era molt atractiva i,

quan ens va dedicar un somriure, fins i tot des de la distància, vaig veure que amb prou feines si tenia una dent. La noia duia un braçalet electrònic al canell, però era evident que no se n'avergonyia, perquè va allargar la mà amb molta energia des de sota la màniga a tall de salutació. L'hi vaig encaixar.

—Ei —em va dir.

Em vaig preguntar què devia haver fet i per què no duia la polsera al turmell en comptes de dur-la al canell. Potser havia estat molt dolenta i en portava una al turmell i una altra al canell.

—Ei —vaig respondre, intentant esbossar un somriure amistós i no mirar-li la panxa.

—Aquesta és la mare —va dir la dona de la parca rosa a la noia embarassada mentre assenyalava la Sarah—. Sarah Brink? L'Amber Bowers.

—Hola. Encantada de coneixe't.

La Sarah va agafar la mà de l'Amber amb afecte i li va sacsejar una mica massa. L'Amber es girava constantment cap a mi amb aire esperançat, com si estigués tan desconcertada com jo amb la companyia d'aquelles dones misterioses de mitjana edat.

—Jo sóc la Tassie Keltjin —vaig dir ràpidament, i vaig tornar a encaixar la mà penalitzada de l'Amber. Les delicades protuberàncies dels seus canells i els seus dits gràcils contrastaven d'una manera estranya amb la boca esdentegada i amb el braçalet de plàstic dur de la condicional—. Treballaré per a la Susan. Seré la cangur.

—I jo sóc la Letitia Gherlich —va dir la dona de l'agència d'adopció, que em va estrènyer la mà sense deixar anar la màniga de l'abric de l'Amber, com si pogués fugir en qualsevol moment. Ben mirat, l'Amber tenia la cara, si bé no el cos, d'una noia que podria haver intentat fer-se fonedissa més d'una vegada.

—Hola, Letitia —va dir la Sarah, que la va abraçar com si fossin velles amigues, tot i que la Letitia es va enravenar una mica—. Seieu —va afegir la Sarah—. La cambrera ens porta cafè.

A continuació, els fets es van succeir amb rapidesa i amb un punt d'incomoditat, com una cosa que és sòlida i trencadissa alhora. Vam penjar les jaquetes; vam demanar; vam menjar; vam xerrar sobre el menjar i sobre la neu.

—Mi-te'l: el meu agent de la condicional —va dir l'Amber, enriolada, i se li va il·luminar la cara com si se n'hagués encaterinat—. Em sembla que ens està mirant. Està assegut allà, arran de finestra. —Vam aixecar el cap per veure l'agent: encara duia posada la jaqueta blava i bevia un got de Coca-cola Light inesgotable atapeït de glaçons. Un tros d'home vingut a menys amb una caçadora: semblava que el món n'anés ple. Totes el vam observar, m'imagino que per guanyar una mica de temps i per estalviar-nos la qüestió dels delictes de l'Amber.

La Letitia va començar a parlar amb la Sarah en nom de l'Amber.

—A l'Amber també li fa molta il·lusió coneixe-us, tant a la Tassie com a tu, Sarah. —Aquí l'Amber em va mirar i va posar els ulls en blanc, com si fóssim dues noies avergonyides per la xerrera de les mares. M'havia estat fixant en el rostre de l'Amber, que era tan bonic com he esmentat però que també tenia un punt d'insolència, amb una electricitat misteriosa que l'animava; a més, per culpa de les dents que li faltaven, semblava una pagero-la tirant a inculta o una nena estranyota. Tenia els cabells d'un ros rogenic, a l'altura de les espatlles, estirats i aspres com la cua d'un cavall.— A l'Amber li agradaria saber quina educació religiosa heu previst inculcar a la criatura. Li faria molta il·lusió que fos batejada en la fe catòlica, oi, Amber?

—Oh, i tant —va fer l'Amber—. D'això es tracta, oi? —Es va estirar cap amunt la part del davant del jersei, donat i elàstic, i se'l va treure per darrere.

—I, evidentment, també espera que, quan sigui l'hora, sigui confirmada.

—No crec que hi hagi cap problema. Segur que no —va dir la Sarah en un to afable.

—Et van educar en la fe catòlica? —va preguntar l'Amber.

—No, de fet, no, però als meus cosins sí —va dir la Sarah, com si amb aquella resposta quedés tot resolt.

La Letitia, nerviosa per les parts més espinoses del tracte, va dir en un to jovial:

—El pare biològic és blanc. Ja t'ho havia dit, oi?

La Sarah no va dir res i, per un moment, va posar una cara inescrutable. La cambrera encara no havia acabat de recollir i la Sarah va agafar la patata fregida de la vergonya i va començar a mastegar.

—És alt i atractiu, com l'Amber —va prosseguir la Letitia.

L'Amber va fer un somriure alegre.

—Vam tallar —va dir, arronsant-se d'espatlles.

—No en tens cap foto? Per ensenyar-la a la Sarah...? —La Letitia volia vendre la idea del pare blanc i ben plantat.

—Em sembla que no n'he tingut mai cap, de foto seva —va dir l'Amber, fent que no amb el cap, i tot seguit em va mirar i va fer una ganyota enriolada—. Al cap sí, però. El meu cervell és una exposició constant. —Encara que sembli estrany, aquella frase em va fer pensar en la música de Mussorgski que havíem escoltat al cotxe. I la boca de l'Amber, amb aquelles dents escasses i guerxes, com fragments de petxina en un corall de geniva, semblaven una llar curiosa per a aquella veu, una veu lenta i sorprenent, proveïda d'intel·ligència i d'humor. Hi va haver una pausa. Tot d'una, l'Amber es va reclinar al respatller, físicament incòmoda.— On és el teu marit? —va preguntar a la Sarah.

Vaig examinar el rostre de la Sarah per veure si hi detectava les faccions entumides dels acusats.

—Ah, és en una reunió del laboratori, a la universitat. Jo tinc un restaurant al centre i puc organitzar-me les reunions com més em convingui. Ell, en canvi, depèn d'altres persones, com a mínim avui.

—Creus que tindràs temps per cuidar una criatura, amb el restaurant i tota la pesca? —L'Amber era molt llançada. De fet, si no ho hagués estat, cap de nosaltres no seria al Perkins en aquells moments.

La Sarah no es va deixar atordir. N'havia sentit un grapat, de comentaris com aquell. Però, abans que pogués respondre, la Letitia va parlar per ella:

—Per això hi ha la Tassie. La Tassie és el reforç. Però la Sarah sempre hi serà. Serà la mare. A més, una bona part de la feina la pot organitzar des de casa, oi, Sarah?

Quina feina podia fer la Sarah des de casa? Esbroncar la Meeska pels *coulis*?

—Per descomptat —va dir la Sarah—. Ai, me n’oblidava. T’he portat un regal, Amber. —Va treure un CD de la bossa.— És un CD amb la meva música clàssica preferida.

L’Amber el va agafar i se’l va entaforar a la bossa oferint-nos la seva mirada més fugaç. Potser ja havia assistit a uns quants dinars com aquell com a mitjà per aconseguir regals que després subhastava a l’eBay.

—Jo també tinc un regal per a tu —va dir, i va allargar a la Sarah una de les pastilles de mantega de la panera de la taula—. Està embolicat! —va afegir amb un somriure maliciós.

El CD no ho estava. Un atreviment encès s’havia apoderat de la cara de l’Amber, però de seguida es va convertir en una mena de sentiment de culpabilitat i, després, en una inexpressivitat pasatgera, com les cançons descartades que se succeeixen en una màquina de tocadiscs.

—Gràcies! —va dir la Sarah, engrescada. Se li havia de reconèixer l’esforç. Va obrir el paquetet de mantega i se’n va posar una mica als llavis com si fos crema protectora.— Així no se’m tallaran.

—De res —va dir l’Amber.

Quan totes quatre vam sortir a l’aparcament, l’agent de la condicional ens va seguir. La bandera nord-americana s’agitava sorollosa al costat del rètol de Perkins; s’aixecaven ventades amb neu. L’agent va anar cap al seu cotxe i hi va entrar, però no el va engegar. La cara de l’Amber estava ben il·luminada. Vaig veure que n’estava perdudament enamorada. No ens parava gens d’atenció i algun tret de la seva conducta va provocar la Sarah.

—Bé —va dir, estudiant l’Amber amb un somriure artificial.

—Sí, bé —va fer l’Amber.

—Entesos, doncs —va dir la Letitia.

—Em deixes donar-te un consell, Amber? —va dir la Sarah, dreta mentre la Letitia s’aferrava a l’Amber amb més força que abans. Estava eufòrica per poder carretejar una embarassada blanca i no volia que cap agència rival l’hi arrabassés. Almenys

això va ser el que la Sarah va dir després. L'agent de la caçadora va fer adéu amb la mà i se'n va anar.

—Què? —va dir l'Amber a la Sarah, però em va dedicar un somriure a mi i va afegir—: Em seguia a mi, segur.

—Quan tenia la teva edat, em ballaven pel cap unes quantes idees rebels —va dir la Sarah, reprenent el consell que no li havien demanat—. De tant en tant, aquí i allà, em vaig ficar en uns quants embolics, però no vaig trigar a adonar-me que m'hi havia ficat perquè feia coses que no sabia fer. Mira això. —Va donar uns quants copets amb l'índex enguantat al braçalet electrònic de l'Amber.— Tens divuit anys. No venguis drogues. No en saps. Fes alguna cosa que sàpigues fer.

De seguida vaig veure que la Sarah li adreçava aquell sermó dur però afectuós amb un punt de compassió, però la cara de l'Amber es va enrojolar, ofesa, i llavors se li van endurir les faccions.

—És el que intento —va dir indignada, i es va desempallegar de la mà de la Letitia, es va acostar al que devia ser el cotxe de la Letitia i es va asseure al seient de l'acompanyant.

«Quina estirada d'orelles, nena», hauria dit la Murph si hagués estat allà.

—Ja parlarem després —va dir la Letitia a la Sarah, abans d'acomiar-se amb la mà i de córrer darrere l'Amber. La bandera del Perkins llançava fuetades al vent hivernal.

—Déu n'hi do —va dir la Sarah quan vam haver entrat al cotxe—. Quin desastre. —Va engegar el motor i va afegir—: Saps què? Sempre faig el que no toca. M'equivoco tan sovint que, quan faig una cosa ben feta, destaca tant en la meva memòria, que m'oblido que sempre m'equivoco.

Vam passar gairebé tot el camí de tornada en silenci. La Sarah em va oferir un xiclet i després pastilles per a la tos; li vaig acceptar les dues coses i n'hi vaig donar les gràcies. Quan la vaig mirar, conduint sense les ulleres de sol i amb el mocador al cap i lligat al coll, la vaig veure torbada, lluny, absorta en els seus pensaments, i em vaig preguntar com una noia simpàtica i atractiva —perquè durant el camí d'anada m'havia semblat intuir la

noia que havia estat, amb la cara serena i penserosa, i amb els cabells resplendents sota la llum del sol—, com una noia com aquella es podia convertir en una dona solitària amb un drap desfilat al cap, com es podia convertir en allò, fos el que fos. Després d’haver-me passat la infantesa frisant per ser una dona adulta, ara la meva frisança s’havia esvaït. Alguns girs inesperats m’havien començat a cridar l’atenció. Em fixava en aquelles dones de mitjana edat i les veia cansades, com si els haguessin arrencat l’esperança i els l’haguessin substituït per una mena de somnambulisme letal.

Al mòbil de la Sarah va començar a sonar *Una petita serenata nocturna*, el so vigorós de la qual no diferia gaire del d’un clavicèmbal i, per tant, no era del tot ofensiu per a l’esperit de Mozart, que potser no s’havia de regirar a la tomba tan sovint com altres companys de professió d’ençà de l’arribada dels aparells electrònics.

La Sarah va estirar el telèfon de la bossa i va frenar una mica.

—Perdona —em va dir—. Digui? —va dir al telèfon, tot i que duia un adhesiu al cotxe on posava: «POTSER CONDUIRIES MILLOR SI ET FIQUESSIS EL MÒBIL PEL CUL». També n’hi portava un altre que deia: «SI DÉU PARLA A TRAVÉS D’UN ARBUST QUE CREMA, CREMEM EN BUSH I ESCOLTEM LA PARAULA DE DÉU». Em cridava l’atenció que una dona com aquella, amb una violència retòrica tan explícita adherida al cotxe, hagués superat el procés d’avaluació de l’agència d’adopció, independentment de quin fos. Tenia un altre adhesiu que deia: «BEN PARIDA A LA PRIMERA» —tot i que els mòbils i el cristianisme serien dues coses indispensables per educar una criatura. El quart adhesiu no era gaire més prometedor: «DARRERE CADA DONA AMB ÈXIT HI HA ELLA MATEIXA».

No sé què ho feia que jo sentís tan bé el telèfon; potser la Sarah era una mica sorda i tenia el volum al màxim de tot.

—Sarah, ei, sóc la Letitia —vaig sentir.

—Hola, Letitia.

Com que figurava, o si més no a mi m’ho semblava, que no les havia d’escoltar, vaig mirar per la finestra, cap al paisatge inhòspit i nevat; hi havia un sol baix i esmorteït que es diluïa com una gota de llimona enmig de la blancor. A cada poble que travessà-

vem hi havia un Dairy Queen amb clients afilerats, encara que fos hivern. Quan vaig tornar a mirar la Sarah, em vaig fixar en la seva pell, fina i empolsinada com una crep, i amb les mateixes pigues clares que les creps, i vaig veure que es passava una mà de nusos prominents, artrítica de tant tallar herbes, pels cabells rogencs i punxeguts, i que es tirava el mocador enrere. Com podien aquells cabells tan drets desafiar, no tan sols la gravetat, sinó el pes addicional d'un mocador? Què ho feia que els meus sempre em quedessin ben plans, derrotats per la física atmosfèrica i immunes fins i tot al més anunciat dels fixadors? L'educació no havia acabat d'apujar el llistó de les meves preocupacions en aquesta vida. Segurament ni tan sols m'havia ajudat a analitzar-les, tot i que això era el màxim que podia esperar. Encara tenia la infància massa recent. M'imagino que d'una manera inconscient —les profunditats del meu cervell encara eren un armari ple de contes de fades— pensava que si una dona atractiva ja no era atractiva era perquè havia fet alguna cosa mal feta i, en conseqüència, s'ho mereixia. Jo tenia l'infantil convenciment que aquella mena d'envel·liment negatiu no m'afectaria. Em moriria —ho havia après llegint poesia britànica—, però no m'assecaria, ni m'encorbaria, ni empal·lidiria, ni ranquejaria, ni em pansiria, ni m'engreixaria, ni m'aprimaria, ni m'alentiria. Allò no em passaria *a moi*.

La Sarah es va canviar el mòbil d'orella i em va costar més seguir la conversa, però al cap d'un moment se'l va tornar a canviar de costat per deixar passar un comboi de camions. Ara tornava a sentir la Letitia.

—Si amb l'Amber no ens en sortim, hi ha altres criatures al mercat internacional. Hem tingut molta sort amb Amèrica del Sud. El Paraguai ha tornat a obrir les portes, i no és l'únic país. I no són pas tots morenets. Hi ha molta influència alemanya i hi ha nens que són molt bufons, molt rossos o amb els ulls blaus, o totes dues coses.

—D'acord, gràcies per la informació —va dir la Sarah amb brusquedat—. Però truca'm quan sàpigues res de l'Amber. —Llavors la Letitia va dir alguna cosa que no vaig entendre i la Sarah la va mig tallar.— T'he de deixar: hi ha una capa de gel —va dir,

i va tancar el telèfon d'una revolada—. Les criatures dels nazis —va dir tot seguit, mentre feia que no amb el cap—. Venen les criatures dels nazis. La raça superior. És increïble. —Es va tornar a rasclar amb els dits aquell mill del desert brillant que tenia al cap. No li vaig preguntar com podia ser que una criatura petita pogués ser nazi. Però, què sabia jo? Potser sí que podia.— Ulls blaus! —va cridar—. És ben bé que la raça humana ha progressat moltíssim! —Va tornar a fer que no amb el cap i aquesta vegada va acompanyar el gest amb un ruflet equí de fàstic.— A l'escola d'hoteleria vaig conèixer un jueu d'ulls blaus. Deia que hi havia molta demanda de la seva esperma al banc de semen de la ciutat i que feia uns quants calerons extra. De primer només va ser el protagonista d'una història divertida, però després tots vam començar a fer servir l'expressió: «Triomfar com un jueu d'ulls blaus en un banc de semen».

—Sí —vaig dir una mica endormiscada.

—Potser encara ets massa jove per saber-ho, però al final miraràs al teu voltant i te n'adonaràs: els nazis sempre riuen els últims.

No ens vam dirigir la paraula quan vam passar per Terre Noir ni per Fond du Mer, llocs batejats per caprici i amb temeritat per comerciants de pells francesos, abans que les posteriors pronúncies més planes dels pagesos escandinaus derivessin en noms encara més absurds: Turn Ore i Fond Doomer.

—Aviat t'adonaràs que dic un vuitanta-nou per cent de les coses que em passen pel cap —va dir la Sarah—. L'altre onze per cent? Vaig a la sauna. —Va posar un CD al reproductor del cotxe.— És la primera suite francesa de Bach. La coneixes?

Després d'uns quants clics i de l'estàtic, va començar la música, majestuosa i trista.

—Em sembla que sí —vaig dir, gens segura. Les meves amigues ja havien començat a dir mentides per aparentar una sofisticació que tenien coll avall que posseirien deu segons després del bluf. Però jo no era només la menys propensa a mentir, sinó també la que hi tenia menys traça.— O potser no —vaig afegir; i tot seguit—: Un moment, em sembla que em sona.

—És preciosa —va dir ella—. Sobretot amb aquest pianista.

Era algú que taral·lejava per damunt de la suau composició fúnebre de Bach. Vaig acabar tenint totes les esbojarrades gravacions de Glenn Gould, però la primera vegada que el vaig escoltar va ser aquell dia al cotxe de la Sarah. Aquella peça era com un elegant interrogatori fet de fils embullats, preguntes d'un home mudat dins d'un taüt, un home que encara no era mort. Avançava a poc a poc, com una equació cautelosa, i després no: si x és igual a y , si major és igual a menor, si la mort equival a una part de la vida i la vida a una part de la mort, quant és la suma de les notes infinites d'aquesta frase? Preguntava, responia, repreguntava, i la seva volubilitat demanava un refinament de rebuig o de desgrat. No havia sentit mai una melodia com aquella.

—Vius a prop del campus, oi? —em va preguntar la Sarah.

Ja havíem arribat a Troy. Va enfil·lar per Campus Avenue cap a Brickhurst, el diminut carreró del meu pis. Els barris propers a la universitat ja eren buits a causa de les vacances de Nadal, però a les cases on no vivien estudiants normalment hi havia llums penjats als plafons i semblava que els canalons il·luminats cridessin amb alegria: «NOSALTRES SOM AQUÍ! SOM AQUÍ!».

—Visc al 201 de Brickhurst —vaig dir.

—Brickhurst?

Vaig pensar que devia ser una d'aquelles persones d'un altre estat que s'havien traslladat feia una bona temporada però que només es coneixien la ciutat per sobre, com si tinguessin un mapa mental que només incloïa les necessitats més bàsiques. Però la Sarah hi va ser en menys d'un minut.

Va estacionar el cotxe, em va donar uns quants copets a l'espatlla i va deixar lliscar la mà per la màniga del meu abric.

—Gràcies —em va dir—. Truca'm quan tornis passat festes. Feia una cara d'una tristesa extraordinària.

—D'acord —vaig dir, perquè no se'm va acudir res més.